

**JAARVERSLAG
STICHTING CIRCUSPUNT
2024**

VOORWOORD

2024 ligt achter ons en in dit verslag is te lezen wat de activiteiten van Circuspunt zijn geweest. We kijken terug op een jaar waarin weer veel is gebeurd. We hebben de donkerste wintermaanden achter de rug, waarin weer tal van succesvolle kerstcircussen te zien waren in heel het land.

Circuspunt introduceerde het Circuspunt Keurmerk, dat als eerste werd uitgereikt aan Circus Zanzara, Festival Circolo, Circus Harlekino en Circusstad Festival. Het is van groot belang dat we als circusveld de uitgangspunten van het Circuspunt Keurmerk onderschrijven en ons daaraan houden. Daarmee dragen we de kwaliteit van het circusveld uit en stimuleren we anderen of nieuwkomers dat ook te doen.

2024 was helaas ook het jaar waarin we hard hebben moeten lobbyen om de ondersteuning van de sector niet verder te laten afkalven. Het ware beter wanneer ik zou kunnen opschrijven dat we succesvol waren bij het verkrijgen van extra steun voor circus, maar daarin zit ons het politieke tij niet mee. Toch zitten we in ieder geval aan tafel en is er erkenning voor het belang van circus.

Circuspunt zet zich in voor de keten: voor de vele jeugdcircussen, voor het opleiden van docenten en assistenten, de circusopleidingen, de talentontwikkeling van artiesten en gezelschappen, de festivals en de tentcircussen. Juist het in stand houden en bevorderen van die doorlopende lijn is noodzakelijk voor de samenhang en ontwikkeling van het circusveld. Kortom: verbinden. Daar staat Circuspunt voor.

De campagne #ontdekcircus is succesvol gebleken en natuurlijk was er de BNG Circusprijs. Ook hebben we ons hard gemaakt om mede-trekker te zijn van pilots voor het Nationaal Akkoord Amateurkunst en waren er meerdere kennisdagen, online workshops en heel wat bijeenkomsten van de werkgroepen.

Tenslotte: ons ledenbestand is nagenoeg stabiel gebleven en daar zijn we blij om: uiteindelijk doen we het sámen, en zoals wij hopen dat onze leden zich gesteund voelen door Circuspunt, voelt Circuspunt zich gesteund door haar leden en sympathisanten. Hoe groter onze achterban, des te meer kans van slagen we hebben om onze doelen te bereiken.

Bert Determann
Voorzitter Circuspunt
Februari 2025

2024 in beeld

Leden

Het ledental daalde licht in 2024 ten opzichte van 2023, van 240 naar 224 leden. 67% daarvan zijn individueel lid, 33% zijn lid als organisatie. De reden van de daling is dat we leden die al 2 jaar geen contributie betalen nu hebben uitgeschreven.

Circuspunt organiseerde

- 3 live kennisdagen en 1 online workshop
- 1 basistraining voor jeugdcircusdocenten en 2 modules (Circussport en Veiligheid & Rigging)
- 1 online ledenvergadering
- 1 live bijeenkomst (lancering van het Keurmerk)
- 3 jeugdcircusbijeenkomsten
- 1 tentcircussenbijeenkomst
- 1 professionals dag (A Day at the Circus)

Communicatie

We verstuurden
11 reguliere nieuwsbrieven
2 jeugdniewsbrieven
2 nieuwsbrieven voor tentcircussen
2 nieuwsbrieven aan gemeenten (o.a. over het Circuspunt Keurmerk)
Onze nieuwsbrief heeft 528 abonnees.

Naar aanleiding van de lancering van het Circuspunt Keurmerk stuurden we 1 persbericht.

Facebook: groeide van 650 naar 718 volgers (629 likes)
Insta: groeide van 695 naar 880 volgers
LinkedIn: groeide van 30 naar 50 volgers

#ontdekcircus Gebruik #ontdekcircus op Facebook: 1300+
op Instagram: 700+
Kerst promotievideo: op Facebook 45.600 keer bekeken
op Instagram 63.400 keer bekeken

Alice Davies won de 2024 BNG Circusprijs met haar solo op de trapeze.

UITGELICHT IN 2024

Lancering Circuspunt Keurmerk

Eind 2023 kwam de Keurmerkcommissie in haar nieuwe samenstelling voor het eerst bij elkaar. In juli 2024 werden de eerste vier Circuspunt Keurmerken uitgereikt aan twee tentcircussen (Kevin van Geet circusproducties en Circus Zanzara) en twee circusfestivals (Circusstad Festival en Festival Circolo). Het Circuspunt Keurmerk heeft een lange weg afgelegd, van tekentafel naar uitvoering. Naar aanleiding van de lancering zijn gemeenten op de hoogte gebracht van het bestaan van het Circuspunt Keurmerk met als doel het afgeven van vergunningen te vergemakkelijken. Een mooi moment om de contacten tussen Circuspunt en gemeenten te versterken. We hopen in 2025 meer nieuwe aanvragen voor het Circuspunt Keurmerk te mogen goedkeuren.

Brandbrief Fonds Podiumkunsten

Naar aanleiding van de uitkomsten van de Meerjarensubsidies stuurden we een brandbrief naar het Fonds Podiumkunsten om aandacht te vragen voor met name circus in het culturele bestel en specifiek talentontwikkeling in het circusveld. Het Fonds gaat in de loop van 2025 het gesprek aan met Circuspunt.

BNG Circusprijs 2024

In 2024 organiseerden we wederom de BNG Circusprijs, de prijs voor de beste afstudeerpresentatie van studenten van de twee HBO-circusopleidingen (Codarts Circus en Fontys Academy of Circus and Performance). Op 27 oktober werd de winnaar gekozen tijdens de speciale slotvoorstelling van Festival Circolo in Tilburg. De vier genomineerden waren: Alice Davies, Clara Köpf, Dimitri Landoz en Hedvig & Karin. De jury koos uiteindelijk voor Alice Davies en roemde haar lef om in totale beheersing haar kwetsbaarheid te tonen. Zij ontving de cheque van € 7.500 om in de verdere ontwikkeling van haar carrière te investeren.

Campagne #ontdekcircus

Eind 2023 is de campagne #ontdekcircus gelanceerd. Inmiddels wordt de campagne breed gedragen binnen de circusbranche. Waar we eerder actief partijen moesten benaderen, zien we nu dat steeds meer organisaties de hashtag structureel in hun uitingen gebruiken. Tot nu toe is de hashtag ongeveer 1.300 keer gebruikt op Facebook en 723 keer op Instagram. Dit zorgt ervoor dat je bij het zoeken op #ontdekcircus een mooie verzameling van de diversiteit binnen de circuswereld ziet. Opvallend is dat vooral partijen met een eigen communicatieafdeling of vaste communicatiemedewerkers (vaak de grotere organisaties) de hashtag het meest inzetten. Ook werd de eerste #ontdekcircus-award uitgereikt aan de partij met de leukste video. In 2024 ging deze naar *Circus Moustache*.

Kerstvideo #ontdekcircus

Vlak voor de start van de kerstproducties produceerden we een promotievideo. Het doel? Heel Nederland laten zien hoe prachtig de Nederlandse circuswereld is. En dat is gelukt! De video is tientallen keren gedeeld en binnen een maand door meer dan 100.000 mensen bekeken.

Deskundigheidsbevordering in de vorm van Kennisdagen

In 2023 is subsidie toegekend voor de organisatie van twee Kennisdagen voor het circusveld. Uiteindelijk zijn er vijf Kennisdagen georganiseerd over een mooie variëteit aan onderwerpen.

De eerste Kennisdag in 2023 ging over Consent in Circus, in samenwerking met Festival Circolo.

In april 2024 vond een Kennisdag over het thema GELD plaats. Ondanks een beperkte opkomst was de dag inhoudelijk geslaagd. Het programma omvatte een keynote over ondernemerschap, een toelichting op verzekeringen, een paneldiscussie over fair pay, een presentatie over crowdfunding en een vragensessie over financiële onderwerpen.

De tweede Kennisdag JEZELF presenteren werd in 2 delen gesplitst. Het eerste deel werd live gegeven door Bram Graafland, het tweede deel door Maaïke van Langen vond online plaats. Ook hier geen hoge opkomst, maar wel heel tevreden deelnemers.

De reeks Kennisdagen werd afgesloten door Johanna Küster en had als thema de invloed van de menstruatiecyclus op het trainen en optreden van vrouwelijke circusartiesten.

Hoofdaanvrager en deelname in twee pilots richting het Nationaal Akkoord Amateurkunst

Gedurende 2024 was Circuspunt partner in twee Pilots die uiteindelijk moeten leiden tot een Nationaal Akkoord Amateurkunst.

In samenwerking met het Kunstgebouw, de provinciale instelling voor kunst in Zuid-Holland werd een pilot opgezet met als doel om te komen tot een kennisdossier VEILIGHEID en een toolbox 'Hoe run je een club die cultuur-in-de-vrije-tijd aanbiedt? Wat komt daar allemaal bij kijken? Waar moet je rekening mee houden? Circus en specifiek de Zuid-Hollandse jeugdcircussen zijn daar bij proeftuin voor het ontwikkelen van deze informatieve producten. Specifiek wordt daarbij gekeken naar Professionalisering: Toekomstbestendig organiseren, Ontwikkeling docenten en begeleiders, benodigde faciliteiten en verantwoordelijkheden voor technische, fysieke en sociale veiligheid. Deze pilot loopt door in 2025

In samenwerking met Plein C, de provinciale instelling voor kunst in Noord-Holland, was het de bedoeling om in 2 steden zonder circusorganisaties, Den Helder en Purmerend, een pilot te doen om te komen tot intensieve circusdagen op scholen. Deze opzet bleek lastig in te vullen. Er is uiteindelijk voor een andere invulling gekozen waarin het aandeel circus veel kleiner is. In 2025 wordt deze pilot afgerond.

Een grote derde pilot van de gezamenlijke amateurkunstkoepels over Informal Learning werd afgewezen.

Naast deelname aan deze twee pilots deed Circuspunt zelf een aanvraag als koepel voor het Nederlandse circusveld voor professionalisering, talentontwikkeling, deskundigheidsbevordering en een zichtbaarheids campagne voor imagoverbetering.

Bijeenkomsten 2024

- 2-6 januari, 17-18 februari en 3-5 mei: Basistraining Circus Docenten Training
- 18 januari: Online bijeenkomst werkgroep jeugdcircus
- 25 februari: Live bijeenkomst jeugdcircussen
- 22-24 maart en 25-26 mei: Module circussport, Circus Docenten Training
- 15 april: Algemene ledenvergadering (online)
- 25 april: Kennisdag GELD
- 4 mei: Jeugdcircusbijeenkomst tijdens Circusstad Festival
- 15 juli: Online vragenuurtje Verzekeringen met Kunstenbond
- 7 augustus: Lancering Circuspunt Keurmerk
- 17 oktober: Kennisdag Jezelf Presenteren deel 1
- 26 oktober: Afscheid van voorzitter Patrick Cramers
- 26-27 oktober: BNG Circusprijs (presentaties en uitreiking tijdens Festival Circolo)
- 8-10 november en 30 november-2 december: Module Veiligheid & Rigging, Circus Docenten Training
- 11 november: Online workshop Jezelf Presenteren deel 2
- 12 november: Tentcircus bijeenkomst
- 28 november: A Day at the Circus
- 30 november: Kennisdag Unlocking the Menstrual Cycle

SAMENWERKINGSVERBANDEN

De Creatieve Coalitie

Circuspunt is lid van de Creatieve Coalitie, de koepelvereniging voor professionals uit de culturele en creatieve sector. Deze koepel is in 2023 geprofessionaliseerd en dat was in 2024 goed te merken. Er komen veel activiteiten van de grond: de Creatieve Community, een online platform waar ook leden van Circuspunt gebruik van kunnen maken, de lobby tegen de BTW-verhoging, kennisbijeenkomsten, veel informatie via nieuwsbrieven. Het is erg prettig om als belangenvereniging samen met de Creatieve Coalitie op te kunnen trekken.

Andere amateurkunst koepels en Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

Het LKCA faciliteert het overleg tussen alle amateurkunstkoepels van Nederland in de aanloop naar een Nationaal Akkoord Amateurkunst. In 2024 werd een Actieagenda Amateurkunst gemaakt. Eind 2024 werd onderzoeksbureau geselecteerd die gaat onderzoeken aan welke ondersteuning op landelijk niveau behoefte is en hoe een dergelijke ondersteuning er dan uit zou moeten zien. Dit onderzoek moet eind 2025 worden afgerond. Circuspunt participeert actief in dit overleg.

EYCO

Circuspunt is sinds de oprichting lid van EYCO, de European Youth Circus Organisation. Door deze samenwerking is Circuspunt regelmatig partner in Europese projecten. In augustus 2025 wordt de European Youth Circus Convention in Nederland gehouden in Papendal. Circuspunt steunt dit initiatief, wat het Nederlandse jeugdcircusveld een mooie boost kan geven, van harte.

Circusweb

Circusweb is een van de toonaangevende media in het circuslandschap. In 2024 werd deze website door de nieuwe eigenaar geheel opnieuw opgezet. Om ook onderwerpen aan bod te laten komen waar niet vanzelfsprekend over geschreven wordt, gaven we opdracht tot het schrijven van 5 artikelen waarin de verscheidenheid van circus mooi werden verbeeld. Onderwerpen waren: Circuspunt Keurmerk, Jeugdcircussen, BNG Circusprijs, verzekeringen en Circus Zanzara als mooi voorbeeld van een tentcircus. In 2025 wordt de samenwerking geëvalueerd en waarschijnlijk gecontinueerd.

Kunstenbond

In 2023 is Circuspunt is een samenwerking aangegaan met de Kunstenbond om onze leden toegang te geven tot verzekeringen met korting. In juli organiseerden we een online vragenuurtje voor onze leden over het onderwerp met specialisten van de Kunstenbond. Dit najaar bleek het toch niet zo eenvoudig om de samenwerking gestalte te geven. Het verzekeringsadviesbureau van de Kunstenbond gaf andere informatie dan de Kunstenbond zelf. We streven ernaar dit in 2025 verder uit te werken.

ORGANISATIE EN FINANCIËN

Bestuur en organisatie

Circuspunt is een organisatie van, voor en door de leden. De activiteiten worden georganiseerd en uitgevoerd door werkgroepen waarin leden participeren. De werkgroepen hebben allemaal een vast contactpersoon in het bestuur. In de meeste gevallen is het bestuurslid de trekker van de werkgroep. Het bestuur ondersteunt, daar waar nodig, de werkgroepen met faciliteiten, contacten en adviezen.

De samenstelling van het bestuur van Circuspunt is in 2024 gewijzigd. Patrick Cramers nam afscheid als voorzitter na 5 jaar zich voor Circuspunt te hebben ingezet en daarvoor nog 4 jaar als bestuurslid van rechtsvoorganger Stichting Circuscultuur. Hij is opgevolgd door Bert Determann. Ook Kitty Hagen besloot zich begin 2024 terug te trekken. Begin 2025 volgde het nieuws dat ook Marc Eysink Smeets het bestuur verlaat. Gelukkig konden we ook een nieuw bestuurslid verwelkomen: Mascha van den Barselaar kwam de werkgroep Jeugdcircussen versterken.

De samenstelling eind 2024 was:

- Bert Determann, voorzitter
- Arlette Hanson, secretaris en contactpersoon Creatieve Coalitie
- Bas van den Bosch, penningmeester
- Rosa Boon
- Femke Luyckx, werkgroep artiesten en contactpersoon Creatieve Coalitie
- Kevin van Geet, werkgroep tentcircussen
- Maurice de Brieder, werkgroep jeugdcircussen
- Mascha van den Barselaar, werkgroep jeugdcircussen
- Marc Eysink Smeets, werkgroep communicatie
- Jur van der Lecq, talentontwikkeling

Het secretariaat is in handen van Claudia Geubel. Daarnaast kregen we ondersteuning van Karlijn Vriend bij het schrijven van de belangrijke aanvragen bij het Fonds voor Cultuurparticipatie en Soesja Pijlman voor een onderzoek onder Jeugdcircussen.

De werkgroep Communicatie wordt ondersteund door Daniël Doornkamp. Tot slot zijn we Arie Oudenes zeer dankbaar voor zijn hulp bij het organiseren van de tentcircussenbijeenkomst en voor zijn hulp aan aanvragers van het Circuspunt Keurmerk.

WERKGROEPEN

In 2024 waren de volgende werkgroepen actief.

• **Tentcircussen**

Eind 2024 lukte het om een bijeenkomst voor tentcircussen te organiseren. De werkdruk voor tentcircussen is enorm hoog maar de behoefte om elkaar te zien en over actuele thema's uit te wisselen is ook groot. Onderwerpen van gesprek waren de zero-emissiezones die 2025 ingaan, de problemen rond het verkrijgen van vergunningen, het belang van het Circuspunt Keurmerk voor de sector en de gevolgen van de wet DBA.

• **Jeugdcircussen**

In 2024 is een nieuwe ronde van de Circus Docenten Training gestart, met dank aan het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Norma Fonds. Achttien docenten namen deel aan de intensieve basistraining (1 week en 2 weekenden), 2 personen haakten vroegtijdig af, 14 haalden hun basiscertificaat, 2 deelnemers moeten nog wat inhalen. Naast de basistraining werden ook 2 modules verzorgd: de module Circusport en de module Veiligheid en Rigging, allebei modules die nog ontwikkeld moesten worden. In 2025 volgen nog de twee andere modules (Sociaal en Artistiek). Het doel is om de Circus Docenten Training elke 2 jaar te organiseren.

Er zijn 3 jeugdcircusbijeenkomsten georganiseerd in 2024. In januari is (online) gesproken over het opstellen van een meerjarenplan voor de werkgroep, in februari is hierover verder gesproken en een vergezicht geschetst van de meerjarenplannen voor de werkgroep en wat Circuspunt kan betekenen voor jeugdcircussen. In mei volgde een tweede bijeenkomst tijdens Rotterdam Circusstad, waar men de eindpresentaties van de Circus Docenten Training kon zien.

Eind 2024 is besloten om een uitgebreid onderzoek te doen onder Jeugdcircussen om te inventariseren waar de ondersteuningsbehoeften liggen. Soesja Pijlman voert dit onderzoek, wat de basis moet vormen voor nieuwe projecten in 2025. Het resultaat van het onderzoek wordt begin 2025 verwacht.

• **Communicatie**

Naast de campagne #ontdekcircus waar Daniël Doornkamp voor is aangetrokken, is in 2024 de herinrichting van de website grotendeels uitgevoerd. De menu's zijn heringericht en alle pagina's zijn nagelopen om te checken op of alles nog actueel en accuraat was. Eén grote verbetering moet nog gebeuren: het beter werkend krijgen van de ledenpagina. Dat wordt in 2025 opgepakt. Ook werd voor het eerst de samenwerking met Circusweb ingevuld. Hierdoor konden we artikelen van Circusweb delen op onze site.

• **Artiesten & Gezelschappen**

Programmeurs, makers, marketeers, technici, producenten, journalisten en circusprofessionals kwamen voor de vierde keer samen tijdens *A Day at*

the Circus. Deze jaarlijkse bijeenkomst voor circusprofessionals wordt georganiseerd door TENT huis voor hedendaags circus i.s.m. Circuspunt in Theater Bellevue. Dit jaar stond de dag in het teken van het thema toegankelijkheid.

Veel locaties, festivals en bedrijven nemen stappen om cultuur toegankelijker te maken. Maar vaak horen we dat ze niet weten waar ze moeten beginnen, en er is verwarring over het concept toegankelijkheid. Ze denken vanuit hun eigen perspectief, wat onbewuste uitsluiting veroorzaakt, of ze zijn bang om fouten te maken. Een meer inclusieve aanpak vraagt om het in vraag stellen van je eigen norm, nieuwsgierig zijn naar anderen en raakt de structuren van je organisatie en je manier van maken. Vanuit het idee dat je nooit klaar bent met leren over toegankelijkheid, en het niet alleen kunt doen, hebben TENT & Circuspunt een inspirerende groep experts uitgenodigd om hun visie en ervaringen over circus te delen. Er waren 60 mensen uit het veld aanwezig van artiesten tot producerende en programmerende organisaties, festivals, fondsen en pers. In de ochtend deelde experts en ervaringsdeskundigen waardevolle inzichten en praktische tools rond toegankelijkheid vanuit verschillende perspectieven. De panelgesprekken in de middag gingen in op onderwerpen zoals toegankelijkheid binnen culturele organisaties en het hoe en wat van relaxte voorstellingen. Daarnaast hebben de deelnemers ervaren hoe het is om een voorstelling te ervaren zonder te kunnen zien. Tijdens een brainstormsessie voor marketeers werd gesproken over publieksopbouw voor hedendaags circus, met een vervolg gepland voor komend jaar. De dag is daarnaast een plek voor ontmoeting en om te netwerken.

Naast A Day at the Circus zijn vijf kennisdagen voor artiesten georganiseerd vanuit een subsidie uit 2023 (zie verder onder Uitgelicht).

Eind 2024 werd besloten om in 2025 de internationale masterclass "Resonance Of Laughter" over het vak van de clown te ondersteunen.

- **Talent**

Sinds 2020 zet Circuspunt zich in om circus onderdeel te maken van de DaMu-regeling, een Rijksregeling waarmee jongeren zich kunnen voorbereiden op een dans- of muziekopleiding. Circus zou daar ook onderdeel van uit moeten maken. Het ministerie van OCW wilde de evaluatie van de DaMu-regeling afwachten alvorens verder te praten. Deze evaluatie is uitgesteld en staat nu gepland voor 2025. We hopen in 2025 de werkgroep weer te activeren en het gesprek met het ministerie weer op te pakken.

Financiën

Het jaar 2024 is in financieel opzicht voorspoedig verlopen. Het jaar sloten we af met een zeer klein batig saldo van € 330,- .

De basis van het budget van Circuspunt wordt gevormd door de Ledenbijdragen en de toekenning door het Fonds voor Cultuurparticipatie in de pilot regeling richting het Nationaal Akkoord Amateurkunst.

Aangezien de bijdrage van het Fonds voor Cultuurparticipatie wat hoger was dan in 2023, konden we enkele stappen zetten in professionalisering. Zo gebruikten wij dit budget voor de uitvoering van de campagne #ontdekcircus en de circuscampagne in de winter, konden wij een professional de aanvraag voor 2025 laten schrijven en een behoeften-onderzoek starten bij jeugdcircussen.

Door enkele succesvolle aanvragen in 2023 konden we diverse grote projecten in 2024 uitvoeren. Daarbij hebben we het over:

- Kennisdagen: Toegekend door Fonds voor Cultuurparticipatie
- Circus Docenten Training 2024-2025: Toegekend door Fonds voor Cultuurparticipatie en NORMA Fonds
- 2 aanvullende toekenningen in de Pilot regeling die moet leiden tot een Nationaal Akkoord Amateurkunst: een bijdrage voor Circuspunt als koepel voor de circussector plus projecten in samenwerking met Kunstgebouw (Zuid-Holland) en Plein C (Noord-Holland)
- BNG Bank – BNG Circusprijs

Al deze aanvragen zorgden dat Circuspunt veel activiteiten kon uitvoeren. Wij zijn al deze partijen zeer erkentelijk. Aangezien de meesten van deze project-bijdragen al in 2023 gestort werden op de rekening en stap voor stap werden uitgegeven, is het balanstotaal eind 2024 aanzienlijk lager dan in 2023. In 2025 zullen weer enkele aanvragen gedaan worden voor weer nieuwe projecten.